

XLVIII-ий Злет Юнацтва
Елленвіл, Нью-Йорк

Конкурс Слова

Вірші

(з доповненням 25.IV.2007р.)

Спілка Української Молоді
2007

Українець

Я – не просто українець!
Я – великий патріот!
Я люблю, як тата й маму,
Український весь народ!

Буду сонечком радіти.
Землю скривдити не дам.
Буду світ увесь любити.
І рости на радість вам.

Українка

Я, маленька українка,
Віночок сплітаю.
І про рідну Україну
Пісеньку співаю.

– О, матусю – Україно,
Ти для мене – небо!
Як надійно, як спокійно
На руках у тебе!..

Нині День Святий

Нині день святий,
Неділя свята.
Тож святкуймо, не даруймо,
Так Бог приказав.

Нині день святий,
До церкви пора.
Так молімся, поклонімся,
Богу в небесах.

Кого люблю?

Люблю Бога, тата, маму,
Люблю всю родину,
Люблю щиро нашу тиху
Рідную хатину.

І нема на світі друга,
Як отець і мати.
Та й милійшої над рідну
Я не знайду хати.

Наталя Забіла

Учімся Рахувати!

Раз, два –
Дерева,
Три, чотири –
Вийшли звірі.
П'ять, шість –
Пада листь.
Сім, вісім – птаха в лісі.
Дев'ять, десять –
Це сунічки
Підвели червоні личка.

Ми роду козацького діти

Ми любимо сонце і квіти
І сонце нам шле свій привіт.
Ми роду козацького діти
Землі української цвіт.

В яку б не пішли ми дорогу
Ти, пісне, над нами злітай!
Крокуючи гордо і вногу,
Ми славимо рідний наш край.

Наш приятель – сміливий вітер,
Відвага - це наш заповіт.
Ми роду козацького діти,
Землі української цвіт.

Ольга Голега

Барвінкова Україна

Україна - моя царівна,
Заквітчана у барвінок.
А барвінок зелененький
Цвіте небом голубеньким.

У країні барвінковій -
Всі малята барвінкові.
Барвінкові всі маленькі -
Непосиди веселенькі!

Як барвінок всюди в'ються,
Все встигають, все сміються.
І співають барвінчата
Як у гаю солов'ята.

Суменятко я маленьке

Суменятко я маленьке,
Україна моя ненька,
В неї щира я дитина,
Добра, люба і єдина.

Вірний син свого народу
(Вірна я дочка народу)
Бо ж з сумівського я роду.
Щиро я свій рід кохаю
Роду іншого не знаю.

Так я завжди буду жити,
Буду рідний край любити,
Українцям помагати
Україна моя мати.

Леонід Полтава

Три матусі

Є у кожної дитини
Матінка єдина.
Та, що любить нас і дбає,
Розуму навчає.

Є у кожної дитини
Навіть сиротини,
Наша мати солов'їна -
Рідна Україна.

Є у кожному серденьку,
Є і буде жити.
Божа мати - наша ненька,
Мати всього світу.

пісня УПА

Машерують вже повстанці

Гей машерують вже повстанці,
Як давно колись стрільці,
Сяє зброя їх у сонці,
Грає усміх на лиці.

Хто живий, хто живий,
В ряд ставай, в ряд ставай,
Здобувати, визволяти
Любий, рідний край!

Перед нами молодими
Простелився волі шлях,
Пісня лине в небо синє
Переможно має стяг!

Суменята – 4 років

Дмитро Павличко

Встала мати Україна

Слава тобі, Україно,
невмируща слава,
да святиться твоя воля
і твоя держава.
Слава тобі, Україно,
від роду до роду,
як накажеш – ми поляжем
за твою свободу.

Тарас Шевченко

х х х

Не цурайтесь того слова,
Що мати співала.
Як малого повивала,
З малим розмовляла.

Свою Україну любіть.
Любіть її, во врем'я люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Учися!

Учися, мій брате, гарненько читай,
Що писано в книжці, те все пам'ятай.
Добро там для тебе, там доля твоя,
Учися, серденько, поки є пора.

Бо пора отая, як пора весни,
Що нині посієш, збереш восени.

Рано

Зірки гаснуть,
Сонце сходить,
Вже збудились пташки всі.
Соловейко вже заводить
При потоці у гаї.
Жайворонки підлітають,
Мило в воздуху співають,
Бога і Україну величають.

Сидір Воробкевич

Рідна мова

Мово рідна, слово рідне,
Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має.

Як ту мову нам забути,
Котрою учила
Нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила?!

Суменята – 5 років

Юрій Шкрумеляк

Козак

Ой устану я раненько,
Помолюся сам чемненько,
Подивіться усі як,
Бо великий я козак!

Ой устану я раненько,
Удягнуся сам скоренько,
Подивіться усі як,
Бо великий я козак!

Ой устану я раненько,
Та сніданок з'їм смачненько
Подивіться усі як,
Бо великий я козак!

А колись, одного дня
Сяду вранці на коня
І на Січ поїду так,
Бо великий я козак!

О. Кобець

За Україну молюся

Десь за горами морями,
Де пливе Дніпро могутній,
Є країна – Україна -
Рідний край наш незабутній.

Це за неї – Україну -
Каже мама мені часто, -
В битві тато мій загинув
Бо хотів для неї щастя.

Каже мама, щоб молилась, (молився)
Я щовечора й щорання,
Щоб ту нашу Україну,
Бог позбавив безталання.

Але я собі сама (сам) вже –
І нікому не хвалюся -
Кожний день, ще й по обіді,
Гаряче за те молюся.

Катерина Перелісна

Марш Суменят

Йдуть маленькі суменятка
Оченьки горять.
Рівно кроки відбивають
І тримають ряд.
Раз, два, раз!
Стережіться нас!

Люблять діти Україну,
Знають ворогів,
І ніколи не замовкне
Переможний спів:
Раз, два, раз!
Стережіться нас!

Хоч малі ще ті хлоп'ята,
Та як підростуть,
Всі до бою з ворогами
За свій край підуть!
Раз, два, раз!
Стережіться нас!

Леонід Полтава

Три матусі

Є у кожної дитини
Матінка єдина.
Та, що любить нас і дбає,
Розуму навчає.

Є у кожної дитини
Навіть сиротини,
Наша мати солов'їна
Рідна Україна.

Є у кожному серденьку,
Є і буде жити.
Божа мати – наша ненька,
Мати всього світу.

Суменята – 5 років

Юрій Сковчко

Україна

Україна – це держава,
Що іде до майбуття.
Є в нас сила,
Є в нас слава
Будувать нове життя.
Україно! Україно!
Засівай поля добром.
Розквітай, як та калина
Над Славутою-Дніпром.

Григорій Сковорода

Гей ти, пташко жовтобока...

Стоїть явір над горою,
Все киває головою,
Буйні вітри повівають,
Руки явору ламають.
А вербички шумлять низько,
Заколишуть мене в снах,
Тут тече потічок близько,
Видно воду аж до дна.

Олесь Кандиба

Не Забуваймо, Хто Ми

... Бо родитись українцем –
Це велика честь і слава,
Рідний Край свій полюбити –
Найважливіша всім це справа...

Але, щоб свою цю землю
Міцно – щиро покохати,
Треба все її минуле
Добре вивчити-пізнати...

Хай не буде в нас нікого,
Батька, неньки, ні дитини,
Що не вмiла б розказати
Про минуле України!

Молитва Школяра

Боже Отче, глянь на діти,
На дрібненькі твої діти!
Світи сонцем і зірками
Над малими школярами!

Дай нам силу і охоти
До науки, до роботи,
Чемність квітки, серце гоже,
Пильність пташки дай нам, Боже!

Щоб росли ми здоровенькі
На потіху батька, неньки.
Дух святий най з нами буде,
Щоб з нас стали добрі люди.

Леся Українка

Українська Хата

На зеленому горбочку,
У вишневому садочку,
Притулилася хатинка,
Мов маленькая дитинка
Стиха вийшла виглядати,
Чи не вийде її мати.
І до білої хатинки,
Наче мати до дитинки,
Вийшло сонце, засвітило
І хатинку звеселило.

Молодше Ю. 6-7 років

Роман Заводович

От такий-то я козак

Маю гарного коня
Їжджуя на нім щодня.
Голову він власну має,
На моїх ногах стрибає
І моїм ірже він ротом,
Аж коли тремтять за плотом –
І-га-га! І-га-га!

Є у мене і шаблюка,
І подібне щось до лука,
Сам зробив його з пружини,
Стріли маю із ліщини.
Все готовий де війни,
Всі рубаю буряни –
І-га-га! І-га-га!

От такий то я козак,
Смілий, бравий – чи не так?
Будякам лоби стинаю,
Та кропиви не чіпаю,
Бо вона як запече,
То мій кінь чимдуж втече
На... моїх таки ногах...
І-га-га! І-га-га!

Січ мати

На острові на Хортиці,
За порогами Дніпра,
Там зійшла козацька слава
Для народного добра.

Там стояли на сторожі
Запорожці Січовії...
Ой, не раз там до схід сонця
Грала сурми бойові !

ут життя і кров віддали
Запорозькі козаци
Україну рятували,
Від ворожої руки.

О.З.

Рідна Україна

На чужині я родився (родилась),
В чужині зростаю,
І про рідну Україну
Лише з казки знаю.

Про князів тих стародавніх,
Їх походи, бої
Як хоробро, як завзято
Вели війська свої.

І про славних запорожців,
Що бились з ордами,
Про Хмельницького й Мазепу
Чув я теж від мами.

І про тих Стрільців Січових,
Що в похід пішли,
І за волю України
В полі полягли.

пісня УПА

Машерують вже повстанці

Гей машерують вже повстанці,
Як давно колись стрільці,
Сяє зброя їх у сонці,
Грає усміх на лиці.

Хто живий, хто живий,
В ряд ставай, в ряд ставай,
Здобувати, визволяти
Любий, рідний край!

Перед нами молодими
Простелився волі шлях,
Пісня лине в небо сине
Переможно має стяг!

Хто живий, хто живий,
В ряд ставай, в ряд ставай,
Здобувати, визволяти
Любий, рідний край!

Молодше Ю. 6-7 років

Рідна Земля

З далекого краю, з далеких світів
Журавлик на крилах додому летів.
Минав океани, ліси і моря,
Вдивлявся крізь тумани: – Чия це земля?

Чиї це долини? Чиї це луки?
Чию це калину гойдають вітри?
Впізнав Україну: – Моя це земля,
Мое тут гніздечко і мова моя.

Володимир Щур

За Україну

Десь за горами, морями
Де пливе Дніпро могутній,
Є країна – Україна –
Рідний край наш незабутній.

Це за неї – Україну –
Каже мама мені часто, –
В битві тато мій загинув,
Бо хотів для неї щастя.

Каже мама, щоб молилась
Я що вечора й щорання,
Щоб ту нашу Україну
Бог позбавив безталання . . .

Моліться Богу

Як раненько ся пробудиш,
На Бога, на Бога згадай,
І молитву серцем
Йому посилаєш.

Він учує мольби твої,
Ласку надішле.
Та й в здоров'ю, Божім мирі
Весь день промине.

Дав ти в мирі ніч проспати,
Збудитись здоров,
Бо нам Господь вночі, днині
Защита, покров.

Микола Чернявський

Рідний край

У всіх людей одна святиня,
Куди не глянь, де не спитай,
Рідніше їм своя пустиня,
Аніж земний в пустині рай.
Їм красить все їх рідний край,
Нема без кореня рослини,
А нас, людей, без Батьківщини.

Гімн Спілки Української Молоді

Сумівські вогні

Коли вечір світять зорі
Проминисті і ясні,
Ми у нашому таборі
Світлим сумівські вогні.

Грає блиска, смалить лиця,
Квітне гордість у очах,
Та завз'яття волі криться
В юних сумівських серцях.

То світить нам вогні променисті
На шляху до святої мети.
Дай нам Боже для рідного краю,
Українські серця зберегти.

Здивувались в небі зорі,
Обступив нас темний гай,
Хто такий ви тут в таборі,
Чи покликав вас звичай?

Українського ми роду,
Щастя краю, наш звичай
Тут гартуєм для свободи
В боротьбі за Рідний Край

То світить нам вогні променисті
На шляху до святої мети.
Двій нам Боже для рідного краю,
Українські серця зберегти.

Молодше Ю. 8-9 років

Юрій Шкрумляк

Січ мати

На острові, на Хортиці,
За порогами Дніпра
Там зійшла козацька слава
Для народного добра.

Там собі на вольній волі
Процвітала Мати-Січ,
Там її вірненькі діти
Стерегли як день, так ніч.

Там стояли на сторожі
Запорожці січові....
Ой не раз там до схід сонця
Грали сурми бойові!

Ой не раз там сколихнулась,
Мов віл бурі, сон-трава, --
Не одна в бою упала
З пліч ворожа голова!

Бо життя і кров давали
Запорозькі козаки,
Україну рятували
Від ворожої руки.

Іван Багряний

Рідна мова

Мово рідна! Колискова
Материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти, –
Гей, яка ж прекрасна ти!
Перейшов усі світи я –
Є прекрасних мов багато,
Але першою, як мати,
Серед мов одна лиш ти є.
Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мово – пісня колискова,
Мово – матері уста.

Пісня рідної землі

Українські діти все співати люблять,
Мов в саду вишневім птиці на весні –
Рідні звуки пісні пестять і голублять
Українське серце в дальній чужині.

Пісне незабуття, пісне рідна, мила!
Хоч ти давня – гарна, вічно молода,
В тобі віщі чари і краса, і сила,
Ти немов цілюща в джерелі вода.

Хто тебе співає, не забуде мови,
Мови славних предків, прадідів, батьків,
Ти йому праносиш рокіт хвиль дніпрових,
І ланів пшеничних молитовний спів.

Тож сяй між нами, пісне квітко-зоре,
Щебечи нам ніжно пташко в гіллі,
Понад сірі гори, понад синє море
Принеси нам подих рідної землі.

Молодше Ю. 8-9 років

Іван Багряний

Рідна мова

Мово рідна! Колискова
Материнська ніжна мово!
Мово сили й простоти, –
гей, яка ж прекрасна ти!
Перейшов усі світи я –
Є прекрасних мов багато,
Але першою, як мати,
Серед мов одна лиш ти є.
Ти велична і проста.
Ти стара і вічно нова.
Ти могутня, рідна мово!
Мово – пісня колискова,
Мово – матері уста.

Олекса Кобець

Од синього Дону

Од синього Дону до сивих Карпат
Одна нероздільна родина:
Без рабства, без паньства, насильства і грат
Вільна, незалежна Вкраїна!

Сини України! Ставаймо вільні
Під прапор ідеї одної:
Зберем з поля рідного квіти рясні
В вінок України вільної!

На нашім прапорі вогненні слова,
Запалені гнівом народу:
“Хай зникне безслідно тюрма вікова,
Вперед за братерство і свободу!”

Сини України! Ставаймо в ряди!
Ставаймо в незломную лаву;
Стяг Волі і Правди ми будем нести
Вільній Україні на славу!

Нехай же від Дону до сивих Карпат
Живе нероздільна родина:
Без рабства, без паньства, насильства і грат
Вільна, незалежна Вкраїна!

Роман Завадович

Юні Друзі

Глянь ти лиш – ми юні друзі,
Браві хлопці і дівчата,
Ми душею смілі, дужі,
Вдача в нас тверда, завзята.

Рідну мову поважаєм –
Гарну мову тата, мами,
І в молитві розмовляєм
З Богом рідними словами.

Рідна книжка – нам розрада,
Рідна школа – наша мати,
Юна вчиться там громада
Рідну пісеньку співати.

Любим працю і забаву,
Чесні в кожную ми хвилину,
Виростем батькам на славу
І прославим Україну.

Тарас Шевченко

Іван Підкова

Було колись – в Україні
ревіли гармати;
було колись – запорожці
вміли панувати.
Панували, добували
і славу, і волю;
минулося – осталися
могили на полі.
Високії ті могили,
де лягло спочити
козацькеє біле тіло,
в китайку повите.
Високії ті могили
чорніють, як гори,
та про волю нишком в полі
з вітрами говорять.
Свідок слави дідівщини
з вітром розмовляє,
а внук косу несе в росу,
за ними співає.

Молодше Ю. 10-11 років

Йосип Струцюк

Запорізький козак

Що би хто не звелів,
що би хто не казав,
я сьогодні таки
запорозький козак.

Хоч не сіється вус,
хоч на зріст я малий –
українські шляхи
в Січ мене завели.

В мене коник – баский,
В мене пісня – дзвінка,
я із славних отах
кошового Сірка.

Що для мене орда?
Що для мене москаль?
Од козацьких атак
Хто, скажіть, не тікав?

У вогні не горів,
У воді не тонув,
Я здолав у борні
смерть свою не одну.

В когось є далина
І своя сторона,
а для мене лишень
Україна одна.

Меланія Кравців

Україно Моя!

Я не знаю Тебе Україно моя
Бо родилась я тут в чужині
І твоєї краси, ще не бачила я
Хіба в мріях своїх чи у сні.

А так хочеться раз, хоч один,
Вдихнуть пахощі Твоїх лісів,
Твоїх піль бачити буйні лани,
Чути шум верховинських вітрів.

І так хочеться знати, що Ти,
Вже вільна без кайданів і пут,
Ждеш на поворот своїх дітей,
Що їх доля загнала аж тут.

О, я вірю настане той час,
Що воскресні прославляться дні
Та закличеш Вкраїно всіх нас
І прийдемо служити тобі.

Яр Славутич

Сумівська пісня

Наші будні – розгорнена книга,
Наші свята -спортовий майдан,
Серед нас перемогою духа
Рідний прапор, як небо і лан.

Вчися сумівцю! В бурі боїв
Будь свідомий своєї мети:
Визволяти з неволі батьків
Наш обов'язок перший, святий!

Нами снять прикубанські долини,
Нами мріють верхів'я Карпат.
Кличе, кличе синів Батьківщина
І лютує слабіючи кат.

Дух Богдана й вогонь Святослава
Нам наповнять по вінця серця
І постане Соборна Держава
З перемог молодого борця.

Молодше Ю. 10-11 років

Ганна Черінь

Рідна хата

Різні в світі є країни,
Різні люди є на світі.
Різні гори, полонини,
Різні трави, різні квіти....
Є у нас одна країна,
То – прекрасна Україна,
Нашого народу дім.
Там шумлять степи безкраї,
Наче вміють говорити!
Там ясніше сонце сяє,
Там солодше пахнуть квіти...
Різні в світі є країни,
Гарні є, є і багаті,
Та найкраще в Україні,
Бо найкраще в рідній хаті.

Григорій Сковорода

Стоїть явір над горою

Стоїть явір над горою,
Все киває головою,
Буйні вітри повівають,
Руки явору ламають.

А вербочки шумлять низько,
Колишуть мене до сна,
Тут тече поточок близько,
Видно воду аж до дна.

Нащо ж мені нарікати,
Що в селі родила мати?
Нехай у тих мозок рветься,
Хто високо вгору пнеться.

А я буду собі тихо
Коротати милий вік,
Так мине мене все лихо –
Буду щасний чоловік.

Олена Теліга

Вечірня пісня

За вікнами день холоне,
У вікнах – перші вогні...
Замкни у моїх долонях
Ненависть свою і гнів!
Зложи на мої коліна
Каміння жорстоких днів
І срібло свого полину
Мені поклади до ніг.
Не візьмеш плачу з собою –
Я плакати буду пізніш!
Тобі ж подарую зброю:
Цілунок гострий, як ніж.
Щоб мав ти в залізнім свисті –
Для крику і для мовчань –
Уста рішучі, мов вистріл,
Тверді, як лезо меча.

Марко Боєслав

Молитва Повстанця

Боже наш – Правдо і Сило,
Надія в Тобі й любов.
Просьте розплати з насиллям
Наші терпіння і кров.

Батька і матір жорстоко
Ворог катує щодня.
Боже, на землю глянь оком –
Й іскру лиш вкинь до вогня.

Серце громами заграє
Зброя в руках задзвенить,
Любі просторі безкраї
Полум'ям встануть грізним.

Отче, послухай, як гнівно
Душі борців гомонять,
Будемо з рівними рівні-
Іскру лиш кинь до вогня!

Молодше Ю. 12 років

Леонід Полтава

Заповіт Гетьмана

Не видно полтавських тополь –
Усе у гарматнім диму...
Поранений шведський король....
Летить на підмогу йому
Крилатий козацький загін....
Та сили у нас замалі,
І тужить розпачливий дзвін
По всій українській землі.

Цокоче московська орда,
Хлюпоче Дніпрова вода:
– Ой стала-настала біда,
Велика, сторічна біда!

Та звівся тоді на коні
Сам гетьман Мазепа: -Не нам
У цій побідити бороні,
Та нашим нащадкам-синам!
Я бачу: мільйони ідуть
Спинити ворожий розбій;
Вони до кінця доведуть
Полтавський нескінчений бій!

І вся Україна встає
За діло моє і твоє,
Бо хто за Вітзну встає,
В останнім бою – виграє!

Любо Дмитришин-Часто

Україні

Не тільки за рідну дитину
Молились до Господа ми,
За матір свою - Україну
Благали, як тільки могли.

І сповнилися наші надії,
Почуто наш відчайний глас.
Живи, Україно, єдина,
Нарешті – твій зоряний час!

Живи, дорога наша земле,
З прадавніх одвічних доріг
Вернулася юність до тебе
І впала зернятком до ніг.

Нехай його живлять в єднані
І Віра, й Надія, й Любов,
І пам'ять про наші змагання,
Козацько-стрілецькую кров.

Нехай його живить навіки
Жаданої волі роса,
Нехай над твоєю главою
Святії пливуть небеса!

Молодше Ю. 12 років

Василь Симоненко

Виростеш ти, сину...

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Вирушать з тобою приспані тривоги.

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

А якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,

Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Олена Теліга

Сучасникам

“Не треба слів! Хай буде тільки діло!
Його роби – спокійний і суворий,
Не плутай душу у горіння тіла,
Сховай свій біль. Зломи раптовий порив”.

Але для мене у святім союзі:
Душа і тіло, щастя з гострим болем.
Мій біль бринить,зате коли сміюся,
То сміх мій рветься джерелом на волю!

Не лічу слів. Даю без міри ніжність.
А може в цьому й є моя сміливість:
Палити серце в хуртовині сніжній,
Купати душу у холодній зливі.

Вітрами й сонцем Бог мій шлях намітив.
Та там, де треба, – я тверда й сувора.
О краю мій, моїх ясных привітів
Не діставав від мене жодний ворог.

Олена Теліга

Чоловікові

Не цвітуть на вікнах герані –
Сонний символ спокійних буднів.
Ми весь час стоїмо на грані
Невідомих шляхів майбутніх.

І тому, що в своїм полоні
Не тримають нас речі і стіни,
Ні на день в душі не холоне
Молодече бажання чину.

Що нам щастя солодких звичок
У незмінних обіймах дому –
Може завтра вже нас відкличе
Канонада грізного грому.

І напружений погляд хоче
Відшукати у тьмі глибокій
Блискавок фанатичні очі,
А не місяця мрійний спокій

Сковорода

Торбина, книги в ній. Сопілка проста
Кому за вірну подругу була...
Так він ходив у світі, повнім зла,
Чужий гріхові, суєті та злості.

Між людьми він був пожаданим гостем,
Та ”тьма” його в неволю не взяла:
Із уст його ішла на зло хула,
Добро ж підносив він у високості.

О любомудре! І мені в житті
Не випадає шляхом зла іти...
Хай тільки скарби дум твоїх багаті

Мене зміцнять, як вина ті старі,
Щоб я зумів... "стовпів" не шанувати
І був, як ти, великий у добрі.

Старше Ю. 13-14 років

Володимир Сосюра
Любіть Україну

Любіть Україну, як сонце любіть,
Як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу, і в радості мить,
Любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні і наяву,
Вишневу свою Україну.
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.

Між братніх народів, мов садом рясним,
Сіяє вона над віками.
Любіть Україну всім серцем своїм
І всіма своїми ділами.

Для нас вона в світі єдина одна
В просторів солодкому чарі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
І в кожному серця ударі.

Як на купина, що горить – не згора
Живе у стежках, у дібровах,
У зойках гудків, і у хвилях Дніпра,
У хмарах отих пурпурових.

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
І сльози, і все дозагину...
Не можна любити народів других,
Коли ти не любиш Вкраїну.

Любіть у труді, у коханні, в бою,
Як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любіть Україну свою, –
І вічні ми будемо з нею.

Іван Гнатюк
Козацький дуб

Серед поля, де не видно
Ані цятки навкруги,
Височіє непохитно
Дуб, закутаний в сніги.

Як повіє люта хуха –
Не сховаєшся ніде,
Але дуб, мов козарлюга
Навіть вусом не веде.

Не страшні йому завії,
Хоч старий той дуб, як світ.
Кажуть, він тут височіє
Не одну вже сотню літ.

І щорік в його гілляках
Гайвороння гнізда в'є, –
Вріс у землю – і ніяких
Завірюх не визнає.

Повідають старожили –
Він стоятиме віки,
Бо його тут посадили
Запорозькі козаки.

Старше Ю. 13-14 років

В.А.Ш.

Сумівський марш на чужині

Від Мінхену геть аж по Нью Йорк,
І там, де Лондон і Сидней,
Ми йдем, йдем Українським фронтом
Під стягом Сумівських ідей!

Ми в поході ідемо – юности лава
Боєм здобути власні права!
В серці в нас Київ, Львів і Полтава,
Гнів б'є вулканом до тебе, Москва!

В копальнях, фабриках чужинних,
В годину кожну – кожний час,
Ми чуєм голос – голос України,
Вона до зброї кличе нас!

Нас до чину кличе Україна,
Її кривавий кличе шлях,
Велична славою давнина
І тіні впавших у боях!

Ми прийдемо з чужини до Земель Рідних,
Щоб стать в ряди борців-синів,
І між знамен – знамен УПА побідних
Щоб СУМ-у стяг жовтосинів!

Лийся пісне, пісне перемоги,
Лети до сонця в височінь!
Впади до стіп – до стіп Святого Бога.
Благословить хай нас на чин!

Від Мінхіну геть аж по Нью Йорк,
І там де Лондон і Сидней,
Ми йдем, йдем Українським фронтом
Під стягом Сумівських ідей.

Марш українських націоналістів

Зродились ми великої години
З пожеж війни і з полум'я вогнів –
Плекав нас біль по втраті України,
Кормив нас гніт і гнів на ворогів.

І ось ідемо в бою життєвому,
Тверді, міцні, незламні мов граніт,
Бо плач не дав свободи ще нікому,
А хто борець – той здобуває світ!

Не хочемо ні слави ні заплати,
Заплатою нам – успіх боротьби,
Солодше нам у бою умирати,
Як жити в путах, мов німі раби.

Доволі нам руїни і незгод,
Не сміє брат на брата йти у бій,
Під синьо-жовтим прапором свободи
З'єднаєм весь великий нарід свій.

Велику Прваду, для усіх єдину,
Наш гордий клич народові несе:
Батьківщині будь вірний до загину,
Нам Україна вище понад все.

Веде нас в бій борців упалих слава,
Для нас закон найвищий та наказ:
Соборна Українська Держава,
Вільна, міцна, від Сяну по Кавказ!

Старше Ю. 13-14 років

Володимир Сосюра
Любіть Україну

Любіть Україну, як сонце, любіть,
Як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негоди.

Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.

Для нас вона в світі єдина, одна
в просторів солодкому чарі...
Вона у зірках, і у вербах вона,
і в кожному серця ударі.

Юначе! Хай буде для неї твій сміх,
і сльози, і все до загину...
Не можна любити народів других,
коли ти не любиш Вкраїну!

Дівчино! Як небо її голубе,
люби її кожну хвилину.
Коханий любить не захоче тебе,
коли ти не любиш Вкраїну...

Любіть у коханні, в труді, у бою,
як пісню, що лине зорею...
Всім серцем любіть Україну свою, –
і вічні ми будемо з нею.

Володимир Сосюра
Уривок із поеми “Мазепа”

Будь оборонцем України,
Що на шаблюки точить рала.
Тебе народ і Бог обрали.
Надінь шолом і меч візьми,
стань на чолі, здійми повстання,
хоч і чека тебе за теє
страшна дорога Мойсея,
Доноси, зради і вигнання...
...Будь смолоскипом днів нових!
Хай ти згориш у вітру сміх
розвіє попелом надії, –
той не живе, хто жить не вміє
з душею темною раба.
Життя ж – це вічна боротьба,
і тільки сильними народи
куються в нації, ідуть
крізь бурі в радісні походи,
торують для нащадків путь...

Старше Ю. 15-16 років

Україна-ненька

Чи знаєш, юначе, якого ти роду,
Чи знаєш, юначе, куди ти ідеш?
Чи знаєш, юначе, що долю народу,
Мов сонце, у власному серці несеш!

Чи знаєш, козаче, що предки преславні
Колись на найкращій селились землі?
Чи чув ти легенду про ту Ярославну,
Що символом-зіркою сяє в імлі?

Чи чув: Україна чудесна, мов чаша,
Багатством прещедро налита украй?
Чи, лицарю, знаєш: земля рідна наша
На світі – це справжній освячений рай!

То знай же, що ти – син лицарського роду.
І предки твої – степові козаки,
Що мужньо боролись за волю народу
І завжди були вартовими землі!

Ціни ж, юний орле, з якого ти роду,
Ціни ту мету, до якої ідеш.
І скрізь пам'ятай, що ти долю народу,
Мов сонце, у власному серці несеш.

Василь Симоненко

Х Х Х

Я не бував за дальніми морями,
Чужих доріг ніколи не топтав –
В своїм краю під буйними вітрами
Щасливим я і вільним виростав.

Мене ліси здоров'ям напували,
Коли бродив у їхній гущині,
Мені поля задумливо шептали
Свої ніким не співані пісні.

Коли не вмів ще й букваря читати,
Ходив, як кажуть, пішки під столом,
Любить людей мене навчила мати
І рідну землю, що б там не було.

Чужих країв ніколи я не бачив,
Принад не знаю їхніх і окрас,
Та вірю серцем щирим і гарячим:
Нема землі такої, як у нас.

Старше Ю. 15-16 років

Іван Малкович

Маленькому козакові

Понад Дніпро гуде метро –
і рибоньці не спиться,
і журиться старий Дніпро,
і сон Дніпрові сниться:

що є у водах дивна Січ,
де рибки з окунцями
видзвонюють як день, так ніч
дзвінками шабельками.

Вони готуються на бій
із ворогом пузатим,
що позабруднював Дніпро
Чорнобилем проклятим.

Бо знай, моя дитино, знай –
ти знати це повинна:
Дніпро для рибок – рідний край,
це їхня Україна.

Тепер тебе питаю я,
мій хлопчику чудовий:
чи гостра шабелька твоя,
чи коник твій готовий, –

щоб захистити ліс від сліз,
і хвору нашу річку,
і те подвір'я, де ти зріс,
І зайчика, й лисичку!...

Ну що ж, я бачу: ти козак,
ти справжній лицар, сину,
ти переможеш посіпак,
ти вславиш Україну!...

А поки – спатоньки лягай,
моя дитино красна,
та ще матусю попрохай,
щоб коника попасла.

СУМ наша гордість!

При ватрі іскристій, сумівським вогні,
Зібралось юнацтво, мов члени рідні.
Палають їх очі, й мов річка рвучка,
Пливе їхня пісня, бадьора, грімка.

СУМ – наша гордість! СУМ – наша мрія!
В СУМ-і росте України надія.
Покликом СУМ-у хочемо жити:
Честь України! – готов Боронити!

У бою геройським зродилась вона,
Як рвались кайдани й вилилась тюрма.
На звук її ворог у страху німів,
Бо вістуном бурі той поклик гримів.

А як на чужину встелилась нам путь,
Сурмою дзвінкою судилось їй бути,
Щоб ми не забули, що тут – чужина,
Що в нас Батьківщина є тільки одна!

...У ватрі вогонь вже поволі погас.
Та ніколи не згасне він в серці у нас!
Наш шлях у майбутнє освітить нам він,
А в душах дзвенітиме пісня, як дзвін:

СУМ – наша гордість! СУМ – наша мрія!
В СУМ-і росте України надія.
Покликом СУМ-у хочемо жити:
Честь України – готов Боронити!

Старше Ю. 15-16 років

Л. Х.

Полтава

Ой далеко там Полтава,
Ми і не в Україні, діти,
Але гетьмановій славі
Поміж нами гомоніти!

Того гетьмана що хмари
Будував на славу Богу,
Що з козацькими полками
Йшов на ворога лихого.

Що ті хмари знищив ворог,
І що переміг він, лютий...
Та не вбити думки скоро:
Нам Мазепи не забути!

Двісті п'ятдесят вже років
Та живе Мазепи діло
І за нього рівним кроком
Йдуть у бій повстанці сміло.

І для нього ми вчимося
І зростаєм на чужині
Щоб і нам ще довелось
Послужити Україні.

Знов Батурин збудувати,
Привернути давню славу,
І в історію вписати
Перемогою – Полтаву.

Геть прогнать на північ ката
І посіять волю в степу -
От туди нам прямувати
Побласлови, Мазеро!

пісня УПА

Іди від мене

Іди від мене ти, моя кохана,
Зійди з очей, мене не забувай.
Я син лісів, а серце партизана,
На мене жде з побідою весь край.

Надармо ти надією палаєш,
Щоби мене до серця пригортать.
Та ти сама це дуже добре знаєш,
Що партизанам тільки воювать.

Сьогодні нас Карпати зустрічають,
А завтра, знай, Волинь вітає нас.
Відтак підемо прямо аж на Київ,
Полтаву, Харків, рідний нам Донбас.

І так весь час ми чайкою літаєм,
Із лісу в степ широкий ми підем.
Ми свято вірим в нашу перемогу,
Що Україні волю принесем

Старше Ю. 15-16 років

Леся Українка

Мій Шлях

На шлях я вийшла ранньою весною
І тихий спів несмілий заспівала,
А хто стрічався на шляху зо мною,
Того я щирим серденьком вітала:
“Самій не довго збитися з путі,
Та трудно з неї збитись у гурті.”

Я йду шляхом, пісні свої співаю;
Та не шукайте в них пророчої науки, –
Ні, голосу я гучного не маю!
Коли ж то сльози ллє з тяжкої муки, –
Скажу я: “Разом плачмо, брате мій!”
З його плачем я спів з’єднаю свій.

Бо не такі вже гіркі сльози – спільні.
Коли ж на довгому шляху прийдеться
Мені почути співи гучні, вільні, –
В моїй душі для них луна знайдеться.
Сховаю я тоді журбу свою
І пісні вільної жалем не отрую.

Коли я погляд свій на небо зводжу, –
Нових зірок на ньому не шукаю,
Я там братерство, рівність, волю гожу
Крізь чорні хмари вглядіти бажаю, –
Тих три величні золоті зорі,
Що людям сяють безліч літ вгорі...

Чи тільки терни на шляху знайду,
Чи стріну, може, де і квіт барвистий?
Чи до мети я певної дійду,
Чи без пори скінчу свій шлях тернистий, –
Бажаю так скінчити я свій шлях,
Як починала: з співом на устах

Олена Теліга

Пломінний день

День прозорий мерехтить, мов племінь,
І душа моя горить сьогодні.
Хочу жити, аж життя не зломить,
Рвати вгору чи летіть в безодню.

Хоч людей довкола так багато,
Та ніхто з них кроку не зупинить,
Якщо кинути в рухливий натовп
Найгостріше слово – Україна.

І тому росте, росте прокляття!
Всі пориви запального квітня
Неможливо в дійсність перелляти,
На землі байдужо-непривітній.

Все чекаю на гарячий подих, –
Геній людський чи лише випадок, –
Щоб застигли і покірні води
Забурлили водоспадом.

І коли закрутить негода
І мене підхопить, мов піщину,
Хай несуть мене бурхливі води
Від пориву до самого чину!

Старше Ю. 17 років

Ляриса Мурович
Героїням УПА

Горить у народі і буде горіти
Любов животворна до Вас, Героїні УПА,
Тиранам несила любови вогню погасити,
У п'їтьмі нам світить лиш Ваша повстанська
тропа!

На ній так жертвенно, плече-об-плече з вояками,
Співаючи пісню, ішли Ви у праведний змаг,
Щоб владно замаяв над верхами Києва брама
Злотисто-блакитний, державний наш стяг.

Чи можна забути діла Ваші світлі й нестерті?
Не раз, як медсестер повстанців чи як зв'язкові.
Безстрашно у вічі Ви хижій дивилися смерті,
Не раз, мов троянда, цвіла Ваша кров на траві.

У рідному ж Краю усіх, що стоять на сторожі
Культури скарбниці, її самоцвітів-перлин,
Проторять за грати кати й яничари ворожі,
Або на заслання, де їх очідає загин.

Та Ви, Героїні, в священній борні за свободу,
З героями разом-яскравий змагання пролог.
На Ваших слідах знов там велетні дужі народу
Востаннє повстануть, здобудуть вінок перемог!

Олександр Олесь **
Колискова

Ближче головоньку... Час уже. Спи!
Завтра ми підем удвох у степи.
Пташка співає там, пчїлка гуде,
Батечко рідний, далекий нас жде.

Сядемо в полі ми втрїох, на межі...
Батечко рідний! Нам все розкажи,
Чом ти так довго в дорозі баривсь,
Чом ти так в чистім степу закуривсь?

Спи, моя зірко, пушинко легка,
Дам я й сьогодні тобі молока.
Знову тече в грудях моїх ...
Пий, моя пташко, тобі ще не грїх.

Ох, полилось, потекло по щоці...
Пий, це малина в моїм молоці,
Це я вишневого соку влила,
Щоб моя зірка рожева була.

Сил не стає... Ось де лихо – біда...
З ким же лишишся ти, квітко біда?
Як же без мене ти будеш рости,
Хто тебе стане у люди вести?

В кого ти заснеш на теплім плечі,
Хто тебе вкриє рядном уночі? ...
Цить, я на муки тебе не віддам,
В лісі не кину голодним вовкам!

Разом ми будемо... Радісно спи...
Завтра ми підем удвох у степи...
Пташка співає там, пчїлка гуде,
Батичко рідний, далекий нас жде.

** *Написано в Празі у 1933 р.
в часі Голодомору в Україні.*

Старше Ю. 17 років

Василь Симоненко

Лебеді материнства

Мріють крилами з туману лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани зорі сургучеві.

Заглядає в шибку казка сивими очима,
Материнська добра ласка в неї за плечима.

Припливайте до колиски, лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі, синові під вії.

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги.

Можеш вибирати друзів і дружину,
Вибирати не можна тільки Батьківщину.

Можна вибирати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.

За тобою завжди будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі.

Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу заласкочуть.

Можна все на світі вибирати, сину,
Вибирати не можна тільки Батьківщину.

С. Андрушків

На Вічну Пам'ять Миколі Павлушкову

На згарищах війни зітліла воля,
Люд України в ярмі стогнав.
А кат червоний у крові купався –
Упали Крути, Львів, Базар...

Та дух Мазепи не загинув:
До бою кликав – вставай
Народе мій, борись за волю,
За правду, віру, Рідний Край!

За честь, за прапор Батьківщини,
За кров Героїв нової доби.
Покликно тебе до чину –
Продовжувати етапи боротьби.

В трьох літерах – СУМ – загорівся,
Той вічний зов нових змагань.
За кров, за зганьблену вітчизну
Ти шлях до боротьби вказав.

Ти не лякався ні тюрми ні смерти,
Для тебе був єдиний шлях -
Щоб самостійна і соборна
Батьківщина була в віках.

Ні стріли, кулі, ні тортури
Тебе зломати не могли,
І сили волі не зігнули.
Твій дух! – Ідеї берегти.

Твій чин зродив нових борців -
Синів козацького народу,
Апостолів його стремлінь,
Бійців хоробрих за свободу.

Поклін тобі, великий сину,
Сподвижнику великих діл!
Кланемось – вірно до загину,
Ідею – втілити у чин.

Старше Ю. 17 років